

še kombinacije simbolov takošno vlastovito značajnost, da jo zastonj iščeš v okrožji rimskih ali keltskih božanstev in njihovih kulturnih predstav: Beršlena, simbola veselja, zdravja, moči v veri starih Slovincov, o ktere ga čudotvorni moči je znal še Valvazor povedati, ni nikjer najti v družbi simbolov solnca in vode, — na rimsko-slovenskih kamnih pa skorej povsod, kjer je kakošna slika solnčnega božanstva.

Božanstva solnca, bliska, groma in zemlje so vse betve enega naroda častile; — nisem pa do sadaj našel nobene podobščine na kulturnih spomenikih starega Norika in Panonije, na kateri bi bil keltski Jupiter Taranis s svojo mogočno sulico, ali bojni bog Hesus s svojo drevo posekajočo sekuro, ali Tarvos Trigaranos — v bikovi podobi — poleg sebe drevo in na svojem herbtu tri žerjave noseč obražen; — nikjer ni najti keltskega glavnega boga Cerununosa, plešastega bradatega starca z jelenovimi rogmí; nikjer ni keltskega Herkula — Ogmia v podobi starca v ustah ketino deržečega; nikjer ni keltskih zemskih boginj cerealske Cereddwen in Nehalenne. Nehalenne so Kelti posebno radi častili, in imamo še več njenih podobščin: sedečo ženo poleg sebe korpič cvetja ali sadja, tudi psa, listnato drevo, — tudi s kormilom ali na konji jahajočo, psa v krilu deržečo s plajšem ogernjeno itd. (glej Minola, „Beiträge“ str. 107); nikjer ni viditi Druida z dolgo palico, s kačjim jajcem in na nogi s Pentalfom; nikjer ni velikanskih spomenikov druidskega kulta, kakoršne nahajamo na Francozkem; — orjaških kamnatih stebrov, pečnatih ploš s dobljinami — silnih cromlehov, tako imenovanih Longans ali pierres branlantes itd.

Gotovo bi se vse takošne reči mogle najti, ako bi bili kadaj tukaj Kelti stanovito prebivali. Tudi nobeden klasičin pisatelj ne terdi, da bi Norenci in Panoni bili Kelti, in ako Glück terdi, da je ime norenskega kralja Vocio keltsko, ker se je še v tretjem stoletju po Kristusu velel nek francozk škof Vocius, mu tudi mi staro-slovenske imena: Vocej, Vok, Voko, Vok-sa (po obliki kakor: Jar-sa, Mursa, Hnev-sa) pokažemo (glej časopis česk. Mus VI, 67. Peters, v Programu piseškega gimn. let 1857). Ako kdo kje kaj takošnega najde, naj pové; ako kdo pozna keltsko boginjo, ktere ime to pomenja, kar Nutrix-Živa, die Ernährerin, Erhalterin, Lebensspenderin, naj se oglasi!

Jezikoslovne drobtinice.

Na božji van.

Še dijak sem ta izrek doma dostikrat slišal, pa ga še nikolj nikjer nisem bral. Sihdob se ga spomnivši sem po njem zvedaval in od terdih Slovincov zvedil, da še kraj Pesnice, Ščavnice in spodnje štajerske Drave čerstvo živi in še ima več gnan*). Reče se tudi: na moj van, na tvoj van itd. Postavimo: „Ne vemo kaj bi?“ „No, na božji van bomo le šli, začeli.“ — „Prosim te, pojdi, pojdi — na moj van.“ „No veš, bi ne šel — pa na tvoj van grem.“ — Kaj vse pomeni tedaj beseda: van? „Na van božji“ pomeni gotovo: v imenu božjem, pa kaj še drugega? Jeli tudi: na božje ime? ali na odobrenje, poterdenje, privoljenje božje? itd. „Na moj,“ „na tvoj van“ itd., je to: na moje, na tvoje ime? v mojem, v tvojem imenu? na moj, na tvoj račun? zá-me voljo? tebi k ljubi? Je van tudi toliko, ko pretveza? Postavimo: „Na van božje ljubezni?“ — Povejte nam to, kateri kaj bolj natanko veste ali zveste od tega.

Ravno tako sem tudi svoje dni čul reči terdo Slovenko: „Ta vinograd je obu bratu“. Gotovo še ta dvobrojni

*) „Gnana“; — „moj gnana“ mi je tisti, ki ima z meno isto kerstno ime.

rodovnik tudi drugod sém ter tjé živi. Bi ga umne ušesa od starih ljudí zaslišale in mladim spisavcom dokazale, da se ta biser ne pogubi!

Dr. J. Muršec.

Nekoliko redkih besed iz Pohorja na Štajarskem.

Tega, teha, eine Hütte; dobra, eine wasserreiche Gegend; pen, Bergspitze; Penoje, ves po bregovji; kob, ceb, Bergrücken, mons longe extensus; Penč, Cebe, imena pohorskih kmetov; labrast in žlabrast, loquax, geschwätzig; Laber, ime pohorskega kmeta; skarb, skrab, skrob, locus gibbosus, flexuosus; Skrobot, ime pohorskega kmeta; katati, kotati, pugnare, primeri cirkvenoslov. kotora pugna; sôt, planinska pot, Sotelšek, ime pohorskega kmeta; gara, ime ovce, garje, Schafkrankheit; vertep, Grotte, tudi parma; lam, lem ulmus; Cita, Rand des Baches; Litavšek, ime pohorskega kmeta; art Felsenspitze, Artišnik, ime kmeta; mal, mel, collis; Mau c — Malc, ime kmeta vitanjske fare; dunoti, schlagen, die Erde in einen Haufen zusammen werfen; namen — ramen, stark, kräftig, Namoš, ime staroteržkega kmeta, reta — kankole, ein zweispänniger Handwagen; Sôten-močen tudi sonten, Sontak, Sontič, lastne imena; bogor, tumor, Geschwulst; kassen, lästig, odiosus, kunj, collis, Gipfel; kurja ert, ime brega v laški fari.

Tukaj še pristavim besedo, ktero sem v Središči na horvatski meji čul: hahar, tortor. Kuzmič v svojem slovenskohorvatskem svetem pismu ima hohor, tortor, Peiniger, trinog; gonda, Schweinfutter okoli Selnic.

Fr. Pohorski.

Iz potne bisage.

Prijazni dopisi do strica Bercka Dragana v Verbovcu.

XIV. Pismo.

Dragi stric!

Zapustivša dragi Bled sva se s prijateljem Miloslavom podala na zapadno mejo kranjske dežele. Jaz sem samo hotel priti do Savine, in sedaj pregazujem kranjsko zemljo od njene iztočne do njene zapadne meje, od visokih Snežnikov do stermega Manharta.

Cesto iz Bleda do Manharta je že naš spoštovani gospod Levičnik popisal tako lepo, da se ne upam, ga s svojim popisom prekositi. Berite tedaj, dragi stric! njegov potopis od Ljubljane do Bele peči v „Novicah“ leta 1856; še enkrat berite in milujte svojega unučiča, da je tako srečen bil, pohajkovati po tako lepih dolinicah, gričih, homcih, jarugah, šlutah — po gladkih, zelenih livadah in po špicastem, grudastem kamenji, kraj srebernih potočičev, in čez neprijetne jame; milujte svojega unučiča zavoljo njegove sreče, da je hodil in se vozil po jeseniški dolini, o kateri Valvazor nepravilno piše: Derselbe (Asslinger-Boden) liegt an der Sau zwischen hohem Schneegebirge, reicht von der Steinbrucken bis Mojstrana hinauf nach der Sau 3 starke Meilen weit. Hier ist's nicht, dass unterschiedliche Böden und Thäler zwischen eintreten: aber weil selbe wenig merkwürdiges begreifen und derselben ihre Beschreibung dem Leser mehr Eckels, denn Appetits und Lusts erwecken dürfte itd. Potem gré večerjat, po večerji spat, da drugi dan spet na novo začne po takošnem redu živeti. Večkrat se prijateljske družbe zberejo, in obišejo bližnje okolice — romantični Bohinj, veličastveni slap Peričnik, nekteri plazijo, kateri so bolji junaci, na visoki Stol itd.

Najpervlje, ko čez breg iz Bleda na poštno cesto, ktera derži čez Koren na Koroško, prideš, je koroška Bela ali v „Amtssprache“ Karner-Vellah. Slovenci so reke radi imenovali po vodini barvi, zato imamo tudi reko: Černo. Nemški „touristi“, ko bodo brali na srejski tabli